

Riksdagens förvaltningsutskott

Ärende: Utlåtande av Svenska Finlands folkting om Regeringens proposition (RP 58/2009 rd) till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av polisförvaltningslagen och av vissa lagar som har samband med den

Ref: Begäran om utlåtande av Riksdagens förvaltningsutskott 5.5.2009

Allmän utgångspunkt

I regeringens proposition ingår förslag till lagar om ändring av polisförvaltningslagen samt vissa andra lagar. Svenska Finlands folkting (nedan Folktinget) har tagit del av förslagen och ger i det följande sitt utlåtande.

Polisinrättningarna service på svenska

En förutsättning för att polismyndigheterna ska kunna säkerställa befolkningens grundlagsenliga rätt till polisservice på svenska är att det finns en tillräcklig språkreserv inom poliskåren i landet. Det behövs polisbefäl och -underbefäl som kan svenska och polismanskap med åtminstone goda faktiska kunskaper i svenska. Polisutbildningen på svenska innehar en nyckelroll i detta sammanhang.

Men språkservicen fungerar inte fristående från förvaltningsstrukturerna. Enskilda svenskkunniga polismän inom polisinrättningarna kan inte garantera att den svenskspråkiga befolkningen i alla sammanhang får heltäckande polisservice på sitt eget språk. På grund av detta måste garantier för bibehållen språkservice finnas inbyggda i strukturerna, det behövs följaktligen verksamhetsområden med svenska som majoritets- och arbetsspråk.

Trots detta lades landets samtliga polismyndigheter med svenska som majoritetsspråk ned 1.1.2009, detta i enlighet med statsrådets beslut. I stället inrättades fyra regionala enheter med svenska som arbetsspråk inom de nya polisinrättningarna. Dessa enheters rättsliga ställning har inte definierats; de saknar funktioner och regional behörighet. Enheternas förmän har inte heller beslutanderätt i substansfrågor. Folktinget är ytterst bekymrat över de konsekvenser som polisförvaltningsreformen har fått för polisinrättningarnas möjligheter att säkerställa polisservicen på svenska.

Folktinget konstaterar att den aktuella regeringspropositionen inte innehåller en bedömning av språkliga konsekvenser, trots att det i alla skeden av polisförvaltningsreformen har varit uppenbart att förslagen får språkliga verkningar. Folktinget understryker att konsekvensbedömningen är nödvändig för att beredningen, remissinstanserna och beslutsfattarna ska kunna bedöma förslagen utifrån en nyanserad bild av förslagets konsekvenser. Justitieministeriet har hösten 2008 gett anvisningar om hur språkliga konsekvenser ska iakttas vid lagberedning (JMs webbplats 24.10.2008).

De regionala enheterna har enligt propositionen inrättats för att trygga den svenskspråkiga servicen inom polisinsättningarna. Folktinget konstaterar att statsmakten trots detta inte har gett enheterna faktiska möjligheter att klara av sin uppgift.

Grundläggande språkliga rättigheter och skyldigheter

Vars och ens rätt att använda svenska och finska i kontakt med myndigheterna är en grundläggande språklig rättighet (grundlagens 17 § 2 mom.). I kontakter med polisen har svenskspråkiga personer alltid rätt att använda sitt eget språk, och polisen ska självant se till att denna rätt säkerställs i praktiken (språklagens 23 § 1 mom.). Det här innebär bland annat att förhören ska hållas på den förhördas språk. Polisen är skyldig att upprätthålla allmän ordning och säkerhet genom i första hand muntlig kommunikation (polislagens 2 § 3 mom.). Språket är alltså polisens viktigaste redskap.

Den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på sitt eget språk ska tillgodoseas enligt lika grunder när den administrativa indelningen i landet ändras (grundlagens 122 § 1 mom.). Professor Markku Suksi, Åbo Akademi, har analyserat förutsättningarna för en faktisk likställighet mellan den finsk- och svenskspråkiga befolkningen i landet, och konstaterar: "Ingen anslutning till administrativ indelning kan detta anses innebära att då det finns ämbetsdistrikt med finska som majoritetsspråk, bör det också finnas ämbetsdistrikt med svenska som majoritetsspråk." (JFT 3/2006, s. 283).

Riksdagens förvaltningsutskott gav på ett förtjänstfullt sätt uttryck åt denna grundprincip i sitt betänkande om ändringen av polisförvaltningslagen hösten 2006 (FvUB 24/2006 rd). Förvaltningsutskottet lade då vikt vid det krav som fanns inskrivet i regeringens proposition (RP 72/2006 rd) om att det också i framtiden ska finnas polisförvaltning med svenska som arbetspråk. Enligt statsrådets beslut inrättades trots detta inga polisinsättningar med svenska som majoritets- och arbetspråk, när polisförvaltningsreformen trädde i kraft vid ingången till år 2009.

Folktinget kommenterar i det följande vissa förslag i propositionen.

Folktingets ståndpunkt

Propositionen innehåller förslag om att en ny centralförvaltningsmyndighet, Polisstyrelsen, inrättas. Polisstyrelsen ska leda den operativa polisverksamheten. Folktinget ser positivt på detta förslag, som resulterar i att ansvarsfördelningen mellan den strategiska och den operativa ledningen blir tydligare.

6 § Den lokala polisen

I den förslagna 6 § 1 mom. anges att de regionala enheternas distrikt fastställs genom förordning av statsrådet. I momentet finns en hänvisning till språklagens 6 § 2 mom., som föreskriver om regionala enheters språkliga status.

Enligt detaljmotiven har de regionala enheterna inrättats för att trygga den svenskspråkiga servicen. Dessa enheter kan också tilldelas särskilt ansvar för att utveckla den svenskspråkiga servicen inom hela polisinsrättningens område. Enligt förslaget ska enheterna trots detta inte ha regional behörighet. Alla centrala beslut som gäller enheterna fattas enligt förslaget inom polisinsrättningens linjeorganisation, och de regionala enheternas behörighet anges närmare i reglementet för respektive polisinsrättning. Behörighetsvillkoret gällande språk för polismän vid de regionala enheterna är goda muntliga och skriftliga kunskaper i svenska och nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i finska (s. 21-22).

Folktinget konstaterar att de regionala enheterna bör ha en rättslig ställning och befogenheter som tryggar deras möjligheter att garantera en fullvärdig polisservice på svenska i enlighet med propositionens förslag. Polisinsrättningen i sin helhet har utöver detta lagenlig skyldighet att erbjuda polisservice på finska och svenska enligt lika grunder.

Folktinget motsätter sig därmed förslaget om att de regionala enheternas behörighet bestäms i det reglemente som polisinsrättningarnas ledning fastställer. Ett sådant förfarande leder till att den regionala enhetens befogenheter kan bestämmas och ändras efter polischefens egen prövning, vilket inte är ägnat att garantera en stabil grund för enheternas verksamhet. Det har kommit till Folktingets kännedom att enheternas befogenheter redan i nuläget varierar betydligt av nämnda orsaker, vilket måste anses motverka reformens syfte.

Folktinget framhåller att de behörighetsvillkor gällande kunskaper i svenska som berör polisbefäl inom de tvåspråkiga polisinsrättningarna inte är tillräckliga. Nöjaktiga kunskaper i svenska räcker inte till för att polisbefälen i praktiken ska klara av sina tjänsteåligganden på svenska. Folktinget betonar därtill polisinsrättningarnas skyldighet att se till att de polismän som anställs vid de regionala enheterna har goda faktiska kunskaper i svenska. Språkkunskaperna bör kontrolleras i samband med anställningen i enlighet med språkkunskapslagens 3 §.

Utöver detta önskar Folktinget lyfta fram det faktum att den interna administrationen inom polisinrättningarna fungerar nästan uteslutande på finska i nuläget, vilket innebär att anställda vid de regionala enheterna med svenska som arbetsspråk får praktiskt taget alla interna dokument på finska. Folktinget understryker att detta missförhållande med det snaraste bör rättas till. Polisstyrelsen kommer att ha ett särskilt ansvar för detta.

Folktinget understryker ytterligare att de regionala enheterna har en central ställning när det gäller att säkerställa invånarnas grundläggande språkliga rättigheter inom polisinrättningarna. Eftersom enheternas ställning inom polisinrättningen, liksom förmannens ställning och befogenheter, är relaterade till grundlagens 17 § 2 mom., bör regleringen fastställas på lagnivå.

Folktinget föreslår därför att förvaltningsutskottet i sitt betänkande skriver in att den föreslagna 6 § 1 mom. kompletteras enligt följande (tillägget understruket):

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de regionala enheternas distrikt och verksamhet samt om förmannens uppgifter och ställning.

Svenska Finlands folkting ber förvaltningsutskottet beakta de synpunkter som ingår i detta utlåtande.

Helsingfors den 14 maj 2009

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Stefan Svenfors
folktingssekreterare

Kristina Beijar
sakkunnig i förvaltningsärenden

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)